

Είναι ο Πανούσης «μεμονωμένο περιστατικό»; Διαβάζοντας την Συγκυρία...

Ο Σύριζα με τις τελευταίες του κινήσεις δείχνει να επιβεβαιώνει την ύπαρξη αυτού που ονομάζουμε “συνέχεια του κράτους”. Δεν πρόκειται για μια μεταφυσική έννοια. Αντίθετα, δείχνει ακριβώς ότι το κράτος δεν είναι πέραν του κοινωνικού, δεν χαρακτηρίζεται από μια “ουδετερότητα”, δεν είναι απλώς ένα εργαλείο το οποίο μπορεί ο έχων καλές προθέσεις να χρησιμοποιήσει. Επομένως, δεν έχει σημασία τόσο το “αριστερό πρόσημο” του διαχειριστή, αλλά το ότι οι σταθερές της υπεράσπισης του δόγματος “νόμος και τάξη” παραμένουν. Αυτό που παρατηρούμε είναι η κρατικοποίηση ενός κόμματος που υπήρξε αρκετά ριζοσπαστικό για τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Αυτή η στροφή προς τα δεξιά του Σύριζα δεν οφείλεται μόνο στην ανάγκη του να απευθυνθεί στο εθνικό ακροατήριο, ή στην εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή πολιτική, αλλά και στην εξουσία που απέκτησε. Παράλληλα, καθώς το κράτος δεν είναι ενιαίο και μονολιθικό, αλλά πεδίο εσωτερικών συγκρούσεων και συμφερόντων, είναι σαφές ότι ο νεοσσός ακόμα Σύριζα δεν μπορεί να το ελέγξει. Αντίθετα, φαίνεται το ήδη υπάρχον σύμπλεγμα συμφερόντων και σχέσεων, είτε να πολεμά “από τα μέσα” την νέα κυβέρνηση, είτε να δημιουργεί τέτοιο περιβάλλον ώστε να έλκει όλο και περισσότερο την Πρώτη Φορά Αριστερά στην πλευρά του. Στο φόντο αυτής της στροφής του Σύριζα, η κομματική του βάση και γενικά οι “φιλικά διακείμενοι” μετατρέπονται σε απολογητές των κινήσεων της κυβέρνησης. Φαίνεται, δηλαδή, ότι η εξουσία καταφέρνει να συμπαρασύρει τόσο τους “πάνω”, όσο και τους “κάτω” σε ένα γαϊτανάκι όπου ο καθένας ακολουθεί τον μπροστινό του και η κριτική απουσιάζει. Οι επιθέσεις απέναντι σε όσους τολμούν να ασκήσουν κριτική στις κινήσεις του Σύριζα θυμίζουν την περίοδο του “πολεμικού κομμουνισμού” στην ΕΣΣΔ.

Επιπλέον, έχει αρχίσει μια συζήτηση σχετικά με τις “σχέσεις” του αναρχικού - αντιεξουσιαστικού χώρου και του Σύριζα. Από την πλευρά της κυβέρνησης, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τις δηλώσεις του Πανούση κυρίως, αλλά όχι μόνο, σχετικά με την απεργία πείνας, την κατάληψη της Πρυτανείας, αλλά και την γενικότερη “κατάσταση στα Εξάρχεια”, διαφαίνεται μια πρόθεση να κατασκευαστεί ως εσωτερικός εχθρός ο εν λόγω χώρος. Από την άλλη, μέρος της βάσης του Σύριζα προχωρά, αρχής γενομένης της κατάληψης στο Κόκκινο, σε μια συνεχή και αυξανόμενη έντασης επίκριση των πρακτικών των αναρχικών – αντιεξουσιαστών. Η κριτική αυτή δεν ενδιαφέρεται για λάθη τακτικής του συγκεκριμένου χώρου, αλλά εστιάζει σε αυτό καθ’ εαυτό το γεγονός ότι εξακολουθεί να διεκδικεί και να κινητοποιείται, εκλαμβάνοντάς το ως υπονομευτικό της κυβερνητικής προσπάθειας. Οι επικρίσεις αυτές ξεδιπλώνονται σε ένα φάσμα, από τις πιο “μετριοπαθείς”, οι οποίες υποστηρίζουν ότι το σημαντικότερο διακύβευμα της περιόδου είναι η διαπραγμάτευση, επομένως πρέπει να δοθεί “πίστωση χρόνου” στην Πρώτη Φορά Αριστερά, μέχρι τις περισσότερες ακραίες, οι οποίες κατηγορούν τους “νεαρούς” -όπως είθισται να αναφέρονται στην ειδησεογραφία, για να τονιστεί ίσως η έλλειψη εμπειρίας ή νοητικής ικανότητας- ως

προβοκάτορες, επαναστάτες χωρίς αιτία, και άλλες πολλές ιδιότητες που έχουμε συνηθίσει να τους αποδίδονται από τα χείλη “έγκριτων” δημοσιογράφων ή δεξιών πολιτικών. Εν τέλει, παρατηρείται μια προσπάθεια να κατασκευαστεί ο Α/Α χώρος ως ο αποδιοπομπαίος τράγος, στον οποίο μπορεί να χρεωθεί η οποιαδήποτε από τις υπαναχωρήσεις του Σύριζα όσον αφορά το προεκλογικό του πρόγραμμα, όπως η αναδιάρθρωση της αστυνομίας, δηλαδή η κατάργηση της ομάδας Δέλτα, η εξάλειψη των ακροδεξιών θυλάκων, η κατάργηση της χρήσης δακρυγόνων και η απόσυρση της έντονης αστυνομικής παρουσίας από το κέντρο. Βέβαια, στον πυρήνα της διαδικασίας αυτής εντοπίζουμε μια αντιπαραβολή του Σύριζα και του Α/Α χώρου που δεν γίνεται με πολιτικά κριτήρια, βάσει των οποίων υφίσταται μια σαφής διαφοροποίηση από την οποία μπορεί να εκκινείται και η όποια κριτική προς το χώρο αυτό. Αντίθετα, η διάκριση Σύριζα και Α/Α χώρου γίνεται με όρους ηθικούς, όπου η “καλή”, πλέον, ως αριστερή, κυβέρνηση, προσπαθεί για το καλό του τόπου, ενώ οι αναρχικοί και οι αντιεξουσιαστές, χωρίς λόγο, υπονομεύουν διαρκώς αυτήν την προσπάθεια.

Η στοχοποίηση αυτή του Α/Α χώρου, βέβαια, τίθεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο απαξίωσης ή επίκρισης της όποιας κινηματικής και διεκδικητικής δραστηριότητας. Ο Σύριζα παρουσιάζει μια αντίφαση, αφού προέρχεται μεν από τον ριζοσπαστικό χώρο της αριστεράς -καθώς συμμετείχε με διάφορους τρόπους στο παρελθόν σε διάφορες κινηματικές διεκδικήσεις- αλλά σήμερα καλείται να διαχειριστεί ένα σύστημα στο οποίο ασκούσε κριτική, και ένα κράτος ανοίκειο, δηλαδή ένα κράτος που εν πολλοίς δεν “ελέγχει”. Αυτή την αντίφαση φαίνεται να προσπαθεί να την επιλύσει με δύο τρόπους. Από την μία, στηριζόμενος στην θεωρία του «μεσαίου χώρου», επικαλείται ή υιοθετεί το δόγμα «τάξη και ασφάλεια». Στην πραγματικότητα, όμως, ήταν οι προσδοκίες των λαϊκών στρωμάτων για την αναχαίτιση των πολιτικών της φτωχοποίησης και αποστέρησης των δικαιωμάτων που έδωσε στον ΣΥΡΙΖΑ τον αέρα της νίκης. Σε αυτήν την βάση συνεχίζει την ρητορική των προκατόχων του περί επικίνδυνης ζώνης Εξαρχείων, και επιτίθεται με περισσότερο ή λιγότερο βίαια μέσα στις διάφορου τύπου καταλήψεις (εκκένωση κατάληψης στέγης Acta et Verba στα Γιάννενα, διακοπή ρευματοδότησης στον Ελεύθερο Κοινωνικό Χώρο Σχολείο στην Θεσσαλονίκη, και προσπάθεια καταστολής της κατάληψης Κένταυρος στην Νέα Φιλαδέλφεια, εκκένωση της κατάληψης Ντούργου στην Λάρισα κλπ) προκειμένου να αποκαταστήσει την νομιμότητα. Από την άλλη, φαίνεται να συγκροτεί μια στρατηγική διαχείρισης απέναντι στα κινήματα και τις κοινωνικές δομές που περιλαμβάνει πρακτικές διατήρησης των πιο «οικείων» δομών και αφομοίωσης ή περιθωριοποίησης των κινηματικών δομών που δεν ελέγχει. Η διαχείριση, ωστόσο, της εξουσίας απαιτεί αναγκαστικά τη ρητορική της εκπλήρωσης αιτημάτων και προσδοκιών μέρους του κινήματος. Επομένως αυτό που απομένει, στο πλαίσιο των εσωτερικών αντιφάσεων του Σύριζα, είναι να υποστηρίζεται -εν μέρει από εμπιστοσύνη στο όραμα του

αριστερού κρατισμού και εν μέρει κατά στρατηγική επιλογή δεξιόστροφης κοπής- ότι είναι άκαιρη ή αδικαιολόγητη η διεκδίκηση αιτημάτων, πολύ περισσότερο όταν αυτά γίνονται επίδικο αγώνων με κινηματικές πρακτικές. Η “πίστωση χρόνου” που αιτείται, έτσι, μεταφράζεται σε απαίτηση για “κομματική πειθαρχία” εκτός κυρίως του κόμματος, στα κινήματα και στους “φιλικά διακείμενους”. Όταν αυτή η απαίτηση δεν εκπληρώνεται, προχωρά, καθώς έχει την δυνατότητα ως τμήμα του κράτους, στην καταστολή. Τέτοιο είναι το παράδειγμα της κατάλυσης του ασύλου της Πρυτανείας όταν αυτή καταλήφθηκε από αλληλέγγυες/ους προς τους απεργούς πείνας πολιτικούς κρατούμενους.

Το πρόβλημα, όμως, δεν είναι τόσο η κατάλυση του ασύλου, όσο η λογική που την επέτρεψε, λογική που αν δεν αλλάξει θα συνεχίσει να νομιμοποιεί “καταλύσεις ασύλων”. Αυτή η λογική αναπτύσσεται στο πλαίσιο μιας αριστερής παράδοσης που δεν κάνει κριτική στην εξουσία αυτή καθ' εαυτή, αλλά στο ποιος την ασκεί κάθε φορά. Πιο συγκεκριμένα, η λογική της κατάλυσης του ασύλου στην Πρυτανεία, αλλά και αυτή που νομιμοποίησε εκκενώσεις καταλήψεων και δρομολόγησε “αξιοποιήσεις” άλλων, ήταν η λογική του “δεν χρειάζεται όμως τώρα αντίσταση, γιατί τώρα κυβέρνηση είναι ο Σύριζα, δηλαδή οι καλοί”. Το ζήτημα, όμως, δεν είναι να διαχωρίσουμε σε “καλούς” και “κακούς”, σε χρηστούς και μη τους άρχοντες, και να επιλέξουμε ποιοι θέλουμε να μας καθοδηγούν. Το ζήτημα είναι ότι, παρά την επιθυμία ή απαίτηση του όποιου Σύριζα, τα κινήματα δεν παύουν να υπάρχουν ποτέ, καταστατικά, καθώς η ιστορία, όπως μάθαμε, προχωρά μέσα από συγκρούσεις και αυτοθεσμίσεις, δηλαδή μέσα από διαρκείς διεκδικήσεις και διεύρυνση των πεδίων ελευθερίας.

Αυτόνομο Στέκι

Μάης 2015